

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norsk friluftsliv
Nedre Slottsgate 25
0157 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/1376-4

Dato
16. november 2020

Klargjøring av forhold rundt parkeringsavgifter og friluftslovens § 14

Norsk friluftsliv har i brev 31. august 2020 bedt om en avklaring om hvilket regelverk som gjelder for avgiftsparkering ved friluftsområder. Avgiftsparkering ved friluftsområder er regulert av ulike lovverk, som vil supplere hverandre. Departementet har kommet til at friluftsloven § 14 kommer til anvendelse på avgiftsparkering ved friluftsområder, selv om slik parkering også faller inn under annet lovverk.

På mange samfunnsområder er det slik at ulike regelverk gjelder side om side, for samme tiltak. I hovedsak fordi de ulike reglene skal dekke ulike hensyn. Slik er det også når det gjelder lovregulering av parkeringsplasser ved friluftsområder og innkreving av avgift for slik parkering.

Departementet vil i dette brevet primært ta opp rekkevidden av friluftsloven § 14, og spørsmål om denne bestemmelsen kommer til anvendelse selv om slik parkering også er regulert av annet lovverk.

Ytterligere veiledning om hvilke regler som gjelder for etablering og drift av parkeringsplasser etter henholdsvis plan- og bygningsloven og vegtrafikkloven med den tilhørende parkeringsforskriften, må ev. gis av henholdsvis kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet.

Friluftsloven gir rett til ferdsel og opphold i natur. Det betyr bl.a. at grunneier eller bruksberettiget i utgangspunktet ikke kan kreve betaling for allmennhetens utøvelse av slike rettigheter. Friluftsloven § 14 gir likevel en begrenset adgang til å avgiftsinnkreving for tilgang til natur. I Stortingsmeldingen om friluftsliv fra 2016 har regjeringen signalisert at denne adgangen ikke bør utvides. Stortinget sluttet seg til dette. Ved behandlingen av

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Martine Løvold
22 24 59 16

friluftslivsmeldingen i 2016 uttalte energi- og miljøkomiteen: *Komiteen understreker prinsippet om at ferdsel i naturen skal være gratis. Stortingsmeldingen slår fast at friluftsløven i dag ikke gir adgang til å legge obligatorisk avgift på skiløyper, stier og lignende. Komiteen mener at dette prinsippet må videreføres, og at det ikke skal åpnes for en utvidelse av adgangen til å avgiftsbelegge ferdsel i utmark.*

Friluftsløven § 14 gir de nærmere rammene for betaling for tilgang til natur. Bestemmelsen fastsetter hvilke områder det kan kreves inn betaling for. Den gjelder *"badestrand, teltplass eller annet opparbeidet friluftsområde"*. Videre fastsettes det at *"avgiften må ikke stå i misforhold til de tiltak eier eller bruker har gjort på området til fordel for friluftsløvet"*. Det fremgår videre at avgiften skal være *"rimelig"*.

Virkeområdet for friluftsløven § 14 omfatter generelt ikke områder med ordinær næringsmessig drift eller som er regulert til byggeområde og tatt i bruk til dette. Dette er presisert i Ot. prp.nr. 27 (1995-1996). Dette gjelder f.eks. inngang til fornøylesparker og andre anlegg som drives kommersielt.

Det har vært stilt spørsmål ved om bestemmelsens virkeområde også omfatter parkeringsplasser i tilknytning til friluftsområder. At virkeområdet til friluftsløven § 14 omfatter parkeringsplasser fremgår av forarbeidene til bestemmelsen. Det følger av Ot. prp. nr. 2 (1957) at *"Uttrykket «opparbeidet friluftsområde» omfatter etter tilhøva også parkeringplass."* Dette ble gjentatt i Ot. prp. nr. 27 (1995-1996): *"Bestemmelsen gjelder også parkeringsplasser som er opparbeidet i tilknytning til friluftsområder."* KLD har også vist til dette i rundskriv T3/07 til loven. Departementet finner det på bakgrunn av dette klart at bestemmelsen omfatter parkeringsplasser ved friluftsområder, selv om drift av disse ev. må regnes som "næringsmessig drift" ifm at det kreves inn parkeringsavgift. En annen tolkning ville unntatt avgiftsparkeringer ved friluftsområder fra virkeområdet til § 14, og uttalelsene i forarbeidene om at nettopp slike områder også er omfattet av bestemmelsen ville gitt liten mening.

Departementet registrerer at det også har vært stilt spørsmål om regulering av avgift etter friluftsløven § 14 likevel ikke kommer til anvendelse på parkeringsplasser ved friluftsområder dersom området er regulert etter plan- og bygningsloven, eller på grunnlag av at avgiftsinnkrevningen også skjer i samsvar med den såkalte parkeringsforskriften, og dermed uttømmende reguleres av denne. Dette bl.a. med henvisning til friluftsløven § 19. Parkeringsforskriften er gitt med hjemmel i vegtrafikkloven § 8. Den gir regler for vilkårsparkering, bl.a. om registrering i eget register. Plan- og bygningsloven kan gjennom arealplan med tilhørende bestemmelser avsette et område til parkeringsformål, og det kan gis bestemmelser til planen om bl.a. avgiftsinnkreving.

Det følger av friluftsløven § 19 at *"Utøvelse av allemannsretten etter denne lov gjelder med de begrensninger som følger av annen lovgivning eller av forskrifter gitt i medhold av lov."* Bestemmelsen betyr i praksis f.eks at ferdselsretten man har etter friluftsløven, ikke gjelder i områder hvor det er ferdselsforbud hjemlet i annet lovverk.

Departementet finner det klart at denne bestemmelsen ikke medfører at virkeområdet for § 14 innsnevres når det gjelder parkeringsplasser ved friluftsområder, selv om disse ev. også er regulert gjennom annet lovverk. For det første fordi § 19 etter sin ordlyd kun innebærer at det er utøvelse av "allmannsrett etter denne lov", som begrenses av annen lovgivning. Parkering av en bil på en opparbeidet parkeringsplass ved et friluftsområde er ikke en allmannsrett. For det annet vil en slik tolkning uansett gi liten mening, fordi virkeområdet for § 14 når det gjelder parkeringsplasser med avgiftsinnkreving da i praksis vil bortfalle, noe som vil være i direkte motstrid med de tidligere omtalte uttalelsene fra forarbeidene. Dette fordi parkeringsplasser med avgiftsinnkreving gjennomgående vil måtte være i samsvar med parkeringsforskriften, og også ofte vil være regulert etter plan- og bygningsloven. Å unnta slike parkeringsplasser, vil altså gi liten mening ut fra hva lovgiver ellers har lagt til grunn.

Oppsummering

Friluftsløven § 14 kommer til anvendelse på parkeringsplasser ved friluftsområder, selv om området ev. skulle være regulert etter plan- og bygningsloven, og selv om parkeringen drives i henhold til parkeringsforskriften.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Martine Løvold
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer